

Eaglais Shaor na h-Alba.

IOMRADH AIR CRAOBHSGAOILEADH AN T-SOISGEIL LEIS AN
EAGLAIS SHAOR.

AIR A CHUR A MACII UAIR'S AN RAIDH.

Air. 31.]

IULAIIDH 1, 1882.

[A' Phris, Sgillinn.

AN T-ARD-SHEANADH.

CHOINNICH Ard-Sheanadh na h-eaglais air an ochdamh là deug de chéud mhios an t-samhraidh, an dearbh là de'n mhios a bhios iomraideach gu bràth, air an d'riinn an eaglais, naoi bliadhna deug 'ar fhichead roimhe so, a ceangal ris an stàid a bhriseadh, agus an do ghabh i a h-àite cha-n ann mar chomunn, no eaglais Easaontachail, aich mar Eaglais na h-Alba, agus i nis-SAOR. Is iomadh caochladh mòr a tha air tachairt o'n àm sin. Tha a nis a' mhòr-chuid de na ministearan agus na seanairean a ghabh páirt anns an Dealachadh, agus anns a' choimhstíri a threoraidh gu sín, mar a tha a' mhòr-chuid de'n t-sluagh aig am bheil cuimhne air na nithe sin, air "dol air slighe na talmhainn nite," agus cha-n aithnich an àitean an so fad nis mò. Tha e nàduraig uinnsiodh faireachd a' dàimh a' dhaulaidh ag éiridh air uairean ann ar cridhe ann am beachdachadh air, agus an dol air feadh a' chomh-chruinn-eachaidh shomalta, urramaich, le cuimhmeachadh air na látthean a thréig, agus ionndraimh air mòran de na h-eòlach, agus de na saoilean cluitteach a bha glie an comhairle, agus treun ann an cathachadh air son na firinn agus na còrach. Ach tha na geallaidhean seamhach, "An àite d' aithreachan bithidh do mhic" (Salm xlv. 16), agus "Mo Spiorad a thá ortsas, agus mo bhriathran a chuir mi ann ad bheul, cha dealaich iad ri d' bheul, no ri beul do shliochd, no ri beul shliochd do shliochd, deir an Tighearna, o'n àm so eadhon gu siorruidh" (Isa. lix. 21). Agus cha-r' eil teaganach againg nach 'eil na geallaidhean so air an coimhlichionadh, ann an tomathas mòr, dhuinn mar eaglais. Faodaidh nach 'eil uiread dhaoine as a bha aon uair 'n ar measg a tha barraichte ann an tioldhacan agus an gràsan, ach is e ar barail gur tearc linn anns an robh tuileadh de dhaoine fòghlumta, eudmhòr agus diadhaidh na tha nis 'an Eaglais Shaor. Do'n Tighearna buinidh an clu.

Mar is gnàth, bha mòran chùisean air an toirt air beulaobh an Ard-Sheanadh co-cheangailte ri suidheachadh agus cur air aghaidh aobhair Chriosd, aoraon aig an tigh, agus ann tirean céin. Bha ni no dhà mu'n robh eadar dhealachadh barail agus beagan deasboireachd, ach ré na h-iùine, bha gean maith agus gràdh bràthaireil a' riaghlaichd ann an tomathas comharrachte. Cha-n fhaca sinn Ard-Sheanadh riannach auns an robh barrachd aire agus curaím air an taisbeanadh a thaobh fior bheatha, agus soirbheachaidh spioradail, agus oibre sònruichte na h-eaglais.

Bha aon ni áraidh—agus b' ean a ceud ni—a thog an t-Ard-Sheanadh, is e sin, staid diadhachd agus deadh-bheus 'n ar tir féin. Bha co-labhairt fhada dhurrachdach, maille ri iomadh urnuigh, mu'n ghnothuch chud-thromach so. Tha feum sònruichte air gu'n gabhadh an eaglais gu cridhe e. Tha e muladach r'a ràdh gu bheil mi-chàram agus mi-dhiadhachd air meudachadh gu mòr 'n ar meadhon. Ann an Glaschu a mhàin tha e air a mheas gu bheil sò no seachd a dh'fhicheadan mile a tha 'n an coigich do thig an Thighearna agus do mheadhanon nan gràs. Tha mòran air a dheanamh gu coinneachadh ris an ole mhòr so ; ach feumaidh an eaglais, agus a buill fa leth, dùsgadh air a' ghnothuch mar nach d' rinn iad riann, gu greim a ghabhail air

a' mhuiunnitir a tha mar so air tuiteam air falbh, agus a tha beò mar na Cinnich. Ann a' cho-labhairt a ghabh àite bha mòran air a ráid mu mhisg agus mu mbi-bhensan eile. Tha misg gu h-àraidiùl 'n a plàigh a tha air tighinn gu àirdre eagalaich, air chor as gur i masadh ar duthcha, agus a' chùis-bhacaidh, o'n taobh a mnigh, a's mò air soirbhreachadh an t-soisgeil 'n ar measg. B'i beachd na euid a bu mhò a labhair gur e dleasdanas Chriosdùidhean, air sgàth eisimpleir, iad fèin àchheadh eadhon a thaobh an fleum a mhèasadh iad ann fèin ceadaichte a dheanamh de dhibh làdir.

Tha an obair ann an ticean cén air a giulan air a h-aghaidh le eud agus dichioll comharrachite, agus le ionadh comharradh air beannachadh an Tighearna. Air a' bhiadhna a chàith seachad, bha àireamh neò-abbaisceach air an baisteadh, am measg Iadhach agus Chinneach. Bha e taitneach a bhi 'g eisdeachd an ionraidiùl a chàith a thoirt seachad leis na teachdairean a thainig as na h-Innsean, à China, à Africa, agus à eileanan a' Chuain deas; agus bu chòir dha ar brosnachadh gu ath-nuadhachadh eud agus saothair.

Bha co-reusonachadh, mar a's abhaist, mu'n Eaglais Stéidhichte. Cha'n e gu bheil eadar-dhealachadh air bith ann am barail mu phriomh-blhunaitean na h-Eaglais Saoire. Cha'n eil ach an aon bheachd mu'n dàin à tha eothromach agus sgrìobtural a bhi eadar Stàid agus Eaglais, agus mu dhleasdanas an uachdarain ainsireil a thaobh ericidimh agus eaglais Chriosd. Cha mhò a tha eadar-dhealachadh barail mu'n encoir a tha anns an eaghais a tha a nis air a stéidhreachadh a bli a' scalbhachadh àite agus beathachadh Eaglais na h-Alba. Na bha a dh' eas-còrdadh ann bha e mu'n dòigh air am faodadh eùisean a bhi air an eartachadh. Bha dà chomhainle air an taingseadh,—aon le Sir Henry Monereiff, agus an aon eile le Dr. Rainy; aich cha robh iad da rìreadh an aghaidh a chéile. B'e beachd Shir Henry nach bu chòir beantúinn ris a' cheangal a tha eadar an Stàid agus an Eaglais Stéidhichte aich air bonn an *Agartas Coir* agus a' *Protest*. Bha Dr. Rainy, air an láimh eile, a' cumail a mach gu bheil araoan an t-Agartas Coir agus am *Protest* ag agradh gu'n iarradh an Eaglais Shaor an eangal a bhi air a sgaoileadh gun dàil. Thug 472 an guth air taobh Dhr. Rainy, agus 122 air taobh Shir Henry.

Chò chòir dearnadh a dhèanamh aig a chur an eàill nach 'eil fialuidheachd an t-sluagh do aobhar Chriosd a traoghadh. A dh'aindeoin gach ni mi-blàthbarach anns an fhreasdal, tha e'n a aobhar taingealachd nach 'eil ionnhas an Tighearna air a dhèanamh. Bha an t-suim a bha air a chur crùinn air son na h-ùile aobhar air a' bhiadhna a chàith seachad fada os eacan na bha ann an uiridh. "S le Dia an talamh agus a lán," agus cha do chàill duine riamh air a bhi 'toirt dha de a chuid fèin.

A' GHÀIDHEALTACHD AGUS NA H-EILEANNA.

IOMRATH BLIADHNAIL A' CHOMUINN GHÀIDHEALAICH.

Is ann le mòr dimilichian a tha againn a' stìlris gu'n do blàcaidh an t-Ollamh urramach MacLachlainn, le stàid a shlàinte, o'bhi a litair air a' mhios a dh'fhàlladh aig eòinneanach Ard-Sheanachill ar n-Eaglais; agus gu'n do mhèasadh feumail leis, air son an nobhair cheudha, a dhreuchel mar Cheann-suidhe a' Chomuinn so a thoirt thairis. Is eòl do mhòran d'ar luchd-leughaidh, o'm fiorachadh fùm, an dchioll, an t-suothair, an dleasachd, agus an treibhldhireas eridh leis an do choimhidh e dleasdanusus na h-òigf eudthromainch so a nis ré ochd bliadhna 'ar fliucheadh. Calma an pearsa, agus misneachail an eridh ged a bha e, eha b'iongantach, an deagh a shaothairenn ionnchor, ged a dh'fhlainicheadh a threidir,

no ged robh mothachadh aige d'a fleum air tombas foise. Tha an dàil air a h-altrum, le beannachadh an Tighearna, gu'n fend tombas slàinte agus neirt a bhi air aisteg dha, air chor as gu'n bi an t-eòlas agus an glicias a dhèinicheadh dha air an eur fathasd gu buil a chum matha na Gàidhealtachd d'an d'fhig e gràdh.

An àit an Ollainn urramach, thugadh seachad do'n Ard-Sheanachill Iomrath bliadhnaidh a' Chomuinn le Mr. Li à Inbhearn-Naruim, a bha 'n a flear-eunideachaidh do'n Cheann-suidhe air a' bhiadhna so a chàith, agus a fluar mòr-thaing o'n Ard-Sheanachill air son na seirbhis a rinneadh leis do'n aobhar ré na bliadhna.

Am measg nithean eile a dh'ainmicheadh le Mr. Li,

dh'athairis e gu bheil iomhas a' Chomuinn ni's mò na bha e aig an àm so an uirdh. Tha aca 'n an làimh a nis £2044, 18s. 10d.; aich feumaidh iad an t-suim so, maille ris na tioldhlaeibh airgid a dh'fheudas iad carbsdh fhaoitainn ré an t-samhráidh, a dheadh-riaghlaibh, chum as nach tuit iad ann am fiaclaibh mu'n tig deireadh an fhogharaidh, an uair a bhithreas an tional-airgid bliadhnaidh air a thogail leis an Eaglais air an son. Air do'n Ard-Sheanadh's a' bliadhna 1877 tional bliadhnaidh ordhachadh air son na Gaidhealtachd, ríomhaich an Comunn tuarasdal an luchd-saothrachaidh a leasachadh, tuilleadh cuideachaidh a thoirt do dhaoineibh òga chum am foghlum air son ministreileachd na Gaidhealtachd, agus eàrraindean iomallach fhiosrachadh air nach robh iad comasach ruigheachadh roinmhe sin; agus is ann le tuitneas nach beag a tha an Comunn ag aithris gu bheil na ràinteann sin 'g an coimhlionadh, aeh a mhàin mu thim-chioll duais an luchd-saothrachaidh. Bhitheadh e ro-thaitneach leo, na 'n eadaidheadh meud an iomhas dhòibh tuarasdal nan searmonaichean urramach agus an luchd-easasnachaidh a thà 'n air scirbhis a leasachadh gu mòr. Aig an àm cheudna, tha iad ag aideachadh le taingeachadh gu robh tional-airgid na bliadhna a dh'fhabh ñ 'b' fhéarr na bha e riabh, aeh air aon bliadhna eile. Fluair iad mar thiodhlaeann agus mar dhileabair £1697, 9s. 5d.; agus thug clann nan sgòilean Sabaid £73, 9s. 2d. chum cuideachadh le iomhas a' Chomuinn so. Feudar leasachadh iomhas a' Chomuinn, agus mar sin meudachadh an seirbhis, fhàinein o'n ionradh sa leasan:—Annas an dòb bliadhna 1863-64 agus 1864-65, eba do chaith iad aeh £6308, 14s.; aeh air an aon bliadhna so a dh'fhabh, chaitheadh leo £5327, 1s. 7d. Mar sin cha-n 'eil mile pumadh Sasunnach a dh' eadar-dhealachadh cedar na tha iad a' caitheamh a nis ann an aon bliadhna, agus na bha iad a' caitheamh anns na dhà, o chiomh oehd bliadhna deug. A thaobh an rian a dhealbhadh's a' bliadhna 1857, gu cuideachadh le coimhthionalaibh bochda chum teachdaircean sùidhichte chur os an eanann, fhuaradh e 'n a bheannachd ro-mhòr do iomadh cèarnadh feumaih air feadh na Gaidhealtachd; agus thà an t-ionmhas a choineadh a mach air riadh, air son na crìche sin, a nis air ruigheachd £15,250. Tha fishead coimhthionail againn a nis a chuidhebear leis an iomhas so. Fluair an eund aon diubh cead gu minister a ghairm's a' bliadhna 1859, agus an aon mu dheireadh's a' bliadhna 1879. G'an gabhail thar a chòile, chuireadh n' ar n-Eaglais's a' Ghaidhealtachd, air an dòigh so aon coimhthionail gach bliadhna, ré fhichead bliadhna, agus iad lùn-uilheamaichte — fhad 's a dh'fheudas daoine an t-uidheamachadh a thoirt—chum scirbhis an Tighearn

a chumail suas. Cha b'fhuras de mabinisteir sam bith, ann an iomadh seadh, clach-chuimhne ni's fìgħaile flhaighinn air a togail mar chiuimhueachan air, na bhithreas aig Ceann-smidhe urramach a' Chomuinn so auns na coimhthionalaibh ud, thogadh suas agus a chuidicheadh fo a chòrainn athair-eil-san. Tha nithe de 'n t-sòira so, eo maith ri sinnsearachd agus ri eachdraidh an n-Eaglais, a' nochdadh gu bheil a' chòir a's fear agaibh a bhi air ar meas, agus air ar gairm 'n ar n-Eaglais Dhùthasachasach na h-Alba.

Fhuair a' Phaire, ann an Leòdhas, ead a chum ministeir a ghairm's a' bliadhna 1879; agus tha Ceann-Locha 's an eilean sin ag larráidh a' chead cheudna o'n Ard-Sheanadh air a' bliadhna so. O chiomh ùine ghèarr thaisbeannadh, le cùiridh Eaglais na Stàid, gaol nònach do'n eilean sin; agus chuir iad suas da thighearaidh eile ann, ged a bha na sè tighean-aoraidh, a bba aca roinmhe sin's an eilean, an coineamh a bhi falambh. Cha b'urrainn iad a bhi aeh falamh; oir a réir eumtais a fluaradh's a' bliadhna 1874, eba robh achi mu eichthir cheud agus trí fishead anamh 's an eilean air fad nach robh coimhcheangailte ris an Eaglais Shaoir, am feadh a b'e lan-àireamh an luchd-àireanchaidh 23,439. Chualas mòran fàidheadaireachd an tràth sin, gu-màr pilleadh an sluagh gn dian, agus gu togarrach a dh'ionnsuidh na h-Eaglais Stèidhichte; aeh tha i fathasd eo fada o choimhlionadh's a bha i riabh. Bha cairdean gealtach a eagal, agus naimhde ladurna ri h-ail, gu-n-tionndaidhcheall mi-dhileasachd agus trèigseann na h-Uige gu bhi 'n a thoiseach na crìche do shoirbheachadh ar n-Eaglais air a' Ghaidhealtachd; aeh, gu sealbhach, bha aroan cairdean dileas agus naimhdean geura le chéile air am mealladh. Tha e air aithris gu bheil euid de bhràighidh Uige air piltinn o'm bruid a cheana, agus gu bheil tuilleadh gn' leantúinn. A thaobh obair agus soirbheachaidh spioradail, tha cor na h-Eaglais Stèidhichte air feadh na Gaidhealtachd ro-choltach ris a' bheachd a dh'athairiseadh nìmpe le boirinnach ann an Leòdhas, ris an do chùir a minister a' cheist, "An urrainn thu innseadh, a bhean, co i an Eaglais neofhaiseinreach?" An dèigh meadhraichadh ear tiota, fhreagair i leis an urram a tha dualach do na Gaidheil, "Ma ta, cha-n urrainn mise innseadh dhùibh, mur i an Eaglais Stèidhichte i." Ann an iomadh àite, tha i neofhaiseinreach gu leòir, aeh a mhàin gu bheil tighean-aoraidh agus ministeireadh aice. Gleidhich an t-airiod iad sin le chéile; aeh is e an ni a tha cruaidh na h-Eaglaisean a hionadh le luchd-aoraidh. Air an làimh eile, is e an ni a tha cruaidh air a' Chomunn againne tighean-aoraidh agus teachdairean fhaoitainn; oir co luath 's a thogar Eaglais, agus a shùidhichear ministeir imte, tha

an sluagh air ball a' eruinneachadh d'a ionnsuidh, agus 'g a mhisneachadh 'n a shaothair. Mar so tha gairm as ùr a' teachd gu buill shaoibhir agus fhiaduadh na h-Eaglais, chum comhluadh a thoirt do 'n aobhar mhaithe so, ionnus gu-n bi coimhthionalan bochd eile, air feadh na Gaidhealtachd, air an eur ann an suidheachadh 's am fend iad gairm a thoirt do theachair suidhichte, gu soisachadh 'n am measg.

An déigh labhairt mu thimeall m' dilib móire a dh'fhágadh le Dr. Binny Webster—dileab o'm bheil seachd ministeirean deug thar fhichead air feadh na Gaidhealtachd aig an ùm so a' faotainn £12 's a' bliadhna, agus dileab a bhítheas gu h-aithghearr air a mendaichadh le £2300,—agus an déigh ionradh a dhéanamh mu fhiadhulbeachd Mur. Uilleam McBh Ionmhuius agus a chàirdean, a tha a' toirt corr is £200 gach bliadhna gu euideachadh le stipeinibh enid de mhinisteiribh na Gaidhealtachd, chaidh Mr. Lù air aghaidh gu luaidh a dhéanamh air dithis de mhinisteiribh na Gaidhealtachd, a chriochnaich an turus agus an saothar air a' bhliadhna so a chaidh. B' iad an dithis dhaoine urramach sin Mr. Domhnullach a bha an Uraigh, agus Mr. Cipein a bha an Arochar. Bha an t-ionradh a thugadh mair timchill, le ministeiribh a bha colach orra, mar a leanas:—“B'e Mr. Domhnullach seannair na Cléire aig Inbhir-Foobhairean, agus an t-Seannaith aig Ros. Air a' bhliadhna 1830, shuidhicheadh e, mar fleuar-euideachadh agus mar fleuar-ionad 'athar Féin, 'n a mhinisteir ann an sgìreadh Uraigh, far an do shaothraich e le tainteas agos tarbha d'a shluagh, agus le dileachd d'a Mhaighstir nicannahd, air son corr is leth-chéud bliadhna. Mar shearmonaiche, mheasadh e leis na h-uile 'n a theachair a bha gu sónraichte freagarrach chum toigil suas agus urachaidh ighbreachd Dhé, chum scéalaidh a thoirt dhoibh-san a bha ionagain, chum comhfhuracht a fheirfeileadh dhoibh-san a bha ti bròn, agus chum dùsgaith do 'n dream a bha gun chuiram. Mar aodhaire, b'esan athair a thireada gu leir, a dh'fhanraire suas ris mar chonhairiche 'n an uile dheuchainnibh agus amhgharairibh. Mar lhall de chuirteibh na h-Eaglais, bha e air leth riaghailteach agus clù-thoillteannach. Ann an aon fhocal, bha e 'n a dhuin' uasaidh dhadaidh, agus 'n a ciseamplaibh de na bluineadh do mhinisteir dùthcha a bhi.” “Bha Mr. Cipein 'n a dhuin a ghlàidhleachadh gu ro-nhòr, agus air am bi cuimhnne thaitneach aig m' h-uile d'am b'athme e. Aig amannaibh gluasadach an Dealachaidh, thug se e fein do 'n Tighearn, agus, a' eur eil ri buannachd aimsireil, rùnaich e a bheatha a choisrigeadh do mhinistreleachd na h-Eaglais Saoire. Air dha bhi 'n a dhuin de thàlannaibh agus de ghràssibh a tha ainnseanach, bha e

ro-fhreagarrach chum aon do na h-aitibh a's inbhithe 's an englais a ionadh le tairbhe; aich mhothaich e agartas na Gàidhealtachd, agus anns an dòigh 'bu neo-fliéineil thionndaidh e air falbh o gach uile raon gealltuinneich eile a bha fosgaite dha, agus riunn e dichioll chum uiread a dh' eòlas fhaoitann air canain nam beann 's a dh' uidheamaicheadh e chum an soisgeul a shear-monachadh do na Gaidheil 'n an canain féin. Shuidhicheadh e air tuis ann an eilean Raarsaigh, agus an déigh sin ann an Arochar; agus anns na h-aitibh sin le chéile, shaothraich e le mòr-thìrachd agus le bunaidh, air chor as gu-n robb eridheachan an t-sluaign air an cosnadh leis.”

Tha ann bas a' toirt aoin an déigh aoin mar so air falbh, araoan o mheasg ar teachdlairean, agus o mheasg ar sluaigh; aich tha e ro-shoileir fathasd gu h-i an Eaglais Shaor englais nan Gàidheal an diugh, mar a b' i a' bliadhna ainnseil 1843,—ù a ta air a dlearbhadh dhùin le tabhartasalbh ar coimhthionadh na Gàidhealtachd do Iomhas-beathachaidh nam ministeir a bhi m' s fèar air a' bhliadhna so na bha id air uridh. A' gabhail nan naoi Cléirean deng Gaidheadach thar a chéile, tha leasachadh math air a thoirt do'n Iomhas sin leo : agus ann an àitibh-searmonaichaidh a' Chomunn so, thionadh air a' bhliadhna a dh'fhàilbh £530, 3s. 8d., suim a tha £159, 17s. 1d. os cionn na thionadh natha an uridh.

Ach is e an ni a tha taitneach lein aos cionn nan uile nithe gu bheil ionradh 'g ar ruigheachd, o chuid d'ar luchd-saothraichaidh, mu thimeall dùsgaith agus iompachaidh anama neo-blàsmhor, agus gu bheil euid d'ar n-àitibh-searmonaichaidh ann an suidheachadh ro-ghealtruimeach aig an ùm so. Mar shampull dhùinb sin, tha ionradh taitneach air teachd 'ar n-ionnsuidh o Phartuig, o Scipuic, agus o Acharrachdail. Thugadh naigheachd mhaithe thugainn mar an ceudna le teachdair a chaidh o'n Chomunn a dh'fhiosrachadh Eileanan ionallach na Gàidhealtachd. Tha ean ag iunseadh gu bheil Uillist mu Thuath, agus na h-Earadh, agus gu h-àraidh Beinn-a'-Mhaol, ann an staid ro-ghealtruimeach a ni. Tha coslas obire sónraichte gràis 's an eilean sin. Air na miosaibh a chaidh seachad, thaisbean an sluagh dùrachd neo-ghnàthaidh, a' eruinneachadh gu searmonaichaidh an fhocail, gach am a gheibheadh iel an eothrom; agus tha an soisgeul coltach ri bhi a' drùighealbh gu mòr orra. Ann an eilean Bheinn-a'-Mhaol, tha oehd ceud deug de luchd-aiteachaidh, d'am bheil 900 eo dhùinb 'n am Pàpanach. Ann an freasdal Dé tha eothrom a nis air a dhéanachadh chum tuilleadh a dhéanamh air son an t-sluaign siu na rinneadh le ar n-Eaglais fathasd: agus tha dà ni àraidh 'bu chòir a

bhi deanta gun dail,—air tuis, tigh-aoraidh a thogail a chumadh ceithir choud persa; agus a ris, an t-eilean a deamhan 'n a h-ait-searmonachaidh, le sùil ri bhi ann an tòine ghèarr 'n a choimhlithionai suidhichte. Tha ait-ean eile air an d'rinneadh lnaidh, aeh mu thimchioll nach 'eil rùm againn gu sgrìobhadh.

Tha an t-iomradh mu thimchioll oibre a' Chomuinn aig na bailteach iasgaich a' nochdadh fais agus cinn-eachaidh; agus air a' bhladhna so, air son na eund uaire, tha an Comunn a' cur teachdlaire dh'ionusuidh nan Gaidheal aig an iasgaichd an Arco. Bha aon de na teachdairibh, air a' bhladhna a dh'halbh, a rinn luaidh gu sònraichte air na buairidhbih d'am bheil na h-iagsairean fogailte, ga h-àraidih ann an comh-cheangal ri peacailt na h-ana-measarrachd, no na misge. Gidheadh, g'an gahaill thar a chéile, cha-n fhaigheair's an rioghachd air fad euideachd ni's stuama, no ni's death-bheusaische na ar n-iagsairean Gaidhealach; agus is beochd an ni, gu-n tugadh beagan de dhaoineibh amaideach, le 'n ghuasul ana-measarra, mas-ladh air am bràithribh, agus air an dùthais o'n d'fhàgaidh iad. Is aobhach ghaireachais e do chàirdibh nan Gaidheal gu bheil Cuideachd Mheasarrachd Ghaidhealach air a cur suas o chionn do bhladhna, agus gu bheil tri mìle pearsa a nis ann an comh-cheangal rithe. Bu mhaith na 'm bitheadh iad 'n an deich mìle fieheadh.

Tre thialuidheachd Mhr. Martuinn à Achendennan —seanair ro-mheasail a bhuineas d'ar n-eaglais,—tha an Comunn, ait a' bhladhna so, air cur cluisean an

ordugh chum dithis dhaoine freagarrach a chur uatha, a reiceadh leabhrachair maith am measg nam iasgair. Tha aon de na daoinibh so air falbh gu Eirinn; agus tha e g'a dhol as a sín gu oirthir Ghàidhealibh. Tha am fear eile a' tòiseachadh aig Barra, agus na h-àtitibhiasgaich eile air taobh siar ar dùthche; agus tha e a' dol uatha sin gu Baile-nam-Frisealach, Ceann-Phealruig, agus bailteach eile air taobh soir na dùthche. Tha sinu ag carbsaibh mòr-mhaith o oidhreachip nan daoine so chum sgrìobhailean fallain a chraolhsaoileadh am measg nan Gaidheal, a ghiulaincas iad gu 'n teachlaichibh fein, anns na eriochaibh còine 's am bheil an còmhnuidh.

Bha iomadh ni eile ann an Iomradh a' Chomuinn, air son nach 'eil rùm againn an so; aeh feudar aithris, ann an comhdhunadh, gu-n d'rim an t-Ollamh Mac Lachlainn, agus an Comunn, a mhòladh do'n Ard-Sheanadh gu-n rachadh an t-Ollamh Rainy a chur air leth mar Cheann-suidle a' Chomuinn so, ann an àite an Ollaimh urramach, a tha a nis, le staid a shláinte, air a chomh-eigneachadh gu obair a thlachd a thoirt thairis. Dh'aontaich an t-Ard-Sheanadh agus an t-Ollamh Rainy gu-n rachadh comhairle a' Chomuinn a ghahail: agus e ar n-iarrtas agus ar dìul gu-m bi saothair ar Cinn-suidle tir, agus obair a' Chomuinn agus nan teachdair a tha 'n an seirbhis air an aileachadh, agus air am beannachadh gu mòr leis an Tighearn; agus gu-m bi a' Ghaidhealtachd air feadh a criochan gu leir a' soirbhachadh tre shearmonachallan an Fhocaill.

—0—

GEARR-IOMRADH MU SHEORAS WISHART

(air a leantinn).

V.

AN uair a bha a' phliagh a' caitheadh as, fhuair Wishart litir o a chàirdean, uaislean taoibh an iar Albainn, ag iarradh air an coineachadh an Dunnéillium, agus deas-boireachd a chumail gu follaiseach an sin ris na h-easbuigean. Dh'aontaich e gu toilleach. Ach mu'n d'fhàinig an t-làm a shonruineachadh, thug an Cardinal ionnsuidh uaigneach air a bheatha. Dhealbh e litir mar gu-m b'ann o aon d'a chàirdean Wishart, triath Chinnear, ag aslachadh air tighinn far air roibh e gun dail, oir gu'n do glacadh e le tineas obann. Chuir e an sin tri fishead fear armaichte gu luidh am fath air an rathad a bha e gu ghabhail agus a gblacadh. Dh'fhalbh

Wishart agus beagan chàirdean maille ris. Ach gu h-chann stadh e, agus an déigh meòrachadh car tacain, phill e. An sin thuit e riù, "Cha tèid mi; tha Dia 'g an bhacadh; tha mi dearbhta gu bheil foill ann." Air do a chàirdean dol air an agbaidh, fhuair iad an luchd feall-fholach, agus thàinig iad agus dh'innis iad sin da. An sin thuit e, "Tha fios agam gn-n criochnaich mi mo blicheath ann an lamanhan a duine fhileachdhaich sin; aeh cha-n ann air an doigh so a bhithseas e."

An uair a thàinig an t-làm a chomharraicheadh, ebnir e aghaidh air Dunnéillium. Chaidh e troimh Dhundeagh gu Ionarghabhaidh far an do chaithe e an oideche an tigh Sheumais Watson. Ghabh an tigh uile mu thàmhn; aeh cha b'urrainn do Wishart cadal. Dh'fhág e a sheomar,

agus dh'íarr e líte anns an faigheadh u bhi 'n a aonar maille ri Dia. Oir tháinig engal agus erith air, agus ghlac uamhann e. Fhuair e líte súmhach dhúth air an tigh far an d'innich e sios agus susas car iúine. Ach cha d' tháinig comhfhurtachd d'a ionnsuidh. B'e uair a dhorchadais i bha ann; agus air dha tuiteam air aghaidh, dhóirt e mach 'anam ann an osuaidhean agus an doeoir maille ri urninghean. An déigh iúine, fhuair e fois, agus phill e dh'ionnsuidh an tighe. Choimhneach fear-an-tighe e, agus dh'feoigheach e dheth cait an robh e. Ach cha-u innseadh e dad dhoibh. A ris air an ath mhadhúinn dh'fheoigheach iad dheth, ag aideachadh gu soor gu-n do lean iad e, agus gu-n robh iad 'g a fhacinn. "B'fhearr leam," ars' esau, "gu-u robh sibh' n leapaichean, agus bhiodh e ua bu bhuamhachdaile dhlúth, oir is gana gu-n robh mi air no cheileadhadh gu maith." Dh'aslaich iad air gu-n abradh e ni éigin a bheireadh comhfhurtachd dhoibh, do bhrígh gu-n robh iad air an cráid a' fheicinn a dhóigheas. Ach fhreagair esan, "Insean dhlúth gu bheil derbheachd agam air gu bheil mo shaothair dhúth air a erich, agus níne sin iarráibh air Dia maille riúnsa nach faonnaich mi nis an uair a tha an cath a' tighinn gus a theothodh." Agus an uair a bha iad san a' gul, agus ag ráidh, "nach robh mórán comhfhurtachd aúi doibh-san," fhreagair e, "Cuiridh Dia comhfhurtachd thungaibh a'm dhéigh-sa. Bithidh an rioghachd so air a soilleachagh le solus soisgeil Chriosd, cho soilleir 's a bhi rioghachd riambil o' liathnean nár abstóil. Bithidh tigh Dhé ann; seadh, cha bhi e dh' easbhuindh na cloiche-mullaich. Agus cha bhi so fada 'g a dheanamh. Cha-n fhuiling mórán as mo dhéigh-sa, nu'n bi gloir Dhé gu soilleir air a foillsceachadh, agus am buadhaich i dh'aindeoin Shatain."

Air an lá sin d'fhiag e lonarbhábhraidd gu dol do Lité, far an robh d'úil aige naisleán an Taoibh-an-iar a choimheachadh. Ach cha chualas guth uatha; agus o'n a bha Wishart ann an cumhart mór, chomháirdh a cháirdean da fantúim an falach. Ach cha robh e stuaibhneach 'n a spiorad agus e 'u a thosd gu bhi 'searmonachadh. Air ceithir Sabailean an déigh a chéile shearmoineach e am an eaglaisean timchill Dhun-cidinn. 'N a shearmoinean uile roimh-innis e giorraid na h-úine a bha aige gu saothreachadh, agus mu a bhias a bha na lífhagse, thuirte e, na a chreideadh neach air bith.

VI.

O nach d' tháinig guth o uaisleau an Taoibh shuas, tháinig Wishart do Haddington; ach e cagail a' Chardinal ch'a robh a luchd-éisdeachd cho liomhór 's a bha d'úil

aige. Chuir so trioblaid air; agus aúu am meadhon a mhi-uhisnich tháinig guth o a cháirdean 's an Taobh shuas nach b'urrain doibh a cloinneachadh. Dh'fhaodadh e gearan air gu-n do threoraichad iad e gu cumhart mór, agus gu-n d'fhiag iad an sin e; ach is e an t-aon u i chuir doilgheas air gu-n robh iad sgith de Dia, agus nach robh suim aca d'aobhar.

Bha aige ri searmonachadh an lá sin ann an *Haddington*; fad corr 'us leth-uair choisich e sios agus suas fa chomhair na h-altarach, agus a ghnúis a' feuchainn doilgheas 'intinn. Dhúrich e an sin do'n chupaid. Bha e gu searmonachadh air au dara clár d'ein lagh, ach bha a chridh a' lasadh an Taobh a stigh dheth; bhe e eudhúin air son an Tighearna Dia nan shuagh, aig an robh 'fhiocail air a dhéarmad tre eagal duine, agus cha b'urrainn e labhairt air ni ach na urninghean a thigeadh orrasaú a thréig Easan agus a theachdairreachd. Labhair e gu sonrúchta mu na pláighean a bha gu tighinn air Haddington. An siu stád e, ag ráidh, "Dh'chuimhneach mi mi féin, agus an ni a bhi mi del a láimhseachadh; ach fandai mi bhuíthriann déireannach ann 'ur n-intinn, gus an euir Dia comhfhurtachd iur d'ur n-ionnsuidh."

B'i so a shearmoин dhei'reannach. Air an lá sin ghabh e a cheud déireannach d'a cháirdean an sin. Cha leigeadh e do Iain Knox dol maille ris; ach chuir e air ais e ag ráidh, "foghnáidh aon air son iobair." Tháinig e le tighearn Ormiston dh'ionnsuidh a thighe. An déigh na suipeir, sheinnt iad salm, agus chaidh esan d'a shéamor, ag ráidh, "Gu-n deonaich Dia fois shuaimhneach."

VII.

Ach cha robh gu bhi do aon's an tigh an oileáche sin. Mu'n d' tháinig meadhon-oidhche i bha an tigh air a chuanthachadh le daoinne armaichte, agus larla Bhothwell, Arl-Shiòrram Haddington, air an eanu. Mhíniach e a thuras, agus thuirte e nach biadh feann ann an eur 'n a agóidhail do bhrígh gu-n robh an Cardinal e fén air an rathadh agus mar uide mile do'n tigh. "Fosglaithe na geatachan," thuirte Wishart, "agus toil bheannaithe mo Dhé gu robh deanta." Gheall Bothwell gu sölüimte nach éireach dochann sam bith dha, ach gu-n dionadh e fén e. Feudaidh e bhi gu-n do rinnadh Bothwell a ghealladh a chumail. Ach ma rúnaich, thug òr a' Chardinal, agus impidh mathar na ban-righ buidh air a rhin. An deigh a bhi beagan láithean ann an Caisteal Dhun-cidinn, bha Wishart air a thoirt thairis do láimhán a' Chardinal agus air a thilgeadh do'n ghainmatir sin ann an Cill-ribhinn d'am b'ainm a' ghainntir-bhotal. Tha an slochd so r'a fhacinn fhastast. Tha e air chumadh

lotail. Tha naoi troidhean a dh'fhad 's an amhaich, agus eitheir troidhean fieheadh 's an iomlan. Tha sé troidhean air leud ann aig a' bhráighe, ach tha o a' dol m'a farsuim gu ruig ochd troidhean deng aig a' ghrumnd. Bha priosanach air an leigil sios le slabhruidh a bha ceangailte ri crann iaruinn a bha tarsuim air beul an t-sluichd. Cha-n 'eil aon chuid dorsan no uineagan ann.

B'ann am mios *January* 1546 a bha Wishart air a ghlacadh; agus aig deireadh *February*, ghairm an Cardinal na h-easbuigean cruin gu breith a thoirt air. Chum gu-n biadh sunnadh òrdugh anns a' chuis, chaidh barandas iarradh air Iarla Arainn, a bha 'n a Thànaisteir (*regent*) air an rioghachd 'n uair a bha ban-righ Mairi 'n a leanabh. Cha-n e mhàin gu-n do dhíult an t-Iarla barandas, ach thoirnisig e do'n Cardinal dol air aghaidh leis an deuchainn guan an ruigeadh e fèin. Ghabh am Beatonach eagal gu-n rachadh a chreicheadh as air, agus shonruich e dol air aghaidh gun am barandas, chum as gu-n biadh a' bhinn air a coimhlichionadh mu-n tigeadh an t-Iarla.

Air a' chéud là de'n Mhàrt chaidh Wishart a thoirt an lathair a' Chardinal agus nan easbuigean. Chaidh na cùisean-ditidh a bha 'n aghaidh a leughadh. Dhion e e fèin, agus dhearbh e gu-n robb gach ni a theagaisg e a réir nan Sgrìobhtur. Ach cha robb ceartas m'a mò na bha trocair, aig a naimhdean. Bha a bhinn air a toirt a mach, agus bha e air a shònruachadh gu-n biadh i air a cur an gniomh gun dàil, air eagal gu-n biadh oidharp air a toirt air a' phriosanach a theas-airginn.

VIII.

Bha gunnachan-mòra a' chaisteil air an tionndadh ris an àite 's an robb a' bhinn gu bhi air a coimhlichionadh. Bha barra-bhallaich a' chaisteil air an ullachadh le cùrtineanuim riomach, agus le cluasan-guilde chum gu-m faigheadh an Cardinal agus na h-easbuigean an sùilcan a shàsachadh le piantan an duine naomh so. An déigh biadh a ghabhail maille ri ceannard a' chaisteil, agus sparradh air a chàirdean gun àite thoirt do fluath no do thoghrad dioghaltais, chaidh Wishart do sheòmar gus am biadh an luchd-marbhaidh deas. Cha b'fada gus an d'fhàinig iad, agus an d'fhuig leò e do'n àit auns an robb a' chrioch agus an comadh air an ullachadh. Cha robb masladh no tarcais a b'urrainn daoine dhealbh air a caomhnadh. Bha a lìmban air an ceangal air a chulaobh, bha slabhruidh throm m'a mheadhon, agus taod m'a mhùineal. 'N uair a thàinig e dh'iomnsuidh an àite, thuit e air a ghlùinean, agus

thubhairt e, "O Shlaoighigh an t-saoghail, dean trocair orm. Athair n' eimh, tha mi a' tiomadh mo spioraid 'n ad lamhan naomha-sa."

An sin dh'fhirich e agus labhair e ris an t-sluagh, a' deanamh fianuis air firinn nan teaga gan e shearmonach e, agus a' sparradh orra guin iad a thoirt chaisris foghlum focail an Tighearna air son geur-leamhnuim no trioblaid. "Is an air son an fhocail agus an fhior shoisgeil a tha mise 'n dìugh a' fulang, cha-aun le bròn, ach le inntinn agus crìochlubhaich. Thugaibh fainear; cha-n fhàic sibh mi ag atharrachadh dreach. Cha-n 'eil eagal orm rioidh an teine dhùnachadh so; agus mar so tha mi 'g aslachadh oirbhise dheanamh, ma thig gour-leamhnuim oirbh air sgàth an fhocail, agus gan eagal a bhi oirbh romhpasam a mharbas air corp, ach aig nach eil eomas an t-anam a mharbhadh. Thuirt euid gu-n robb mise a' teagast gu-n cailidh an t-anam gus an là dheireannach; ach tha fios eìnnteach agam gan gahb 'n aman a Shuipear le mo Shlaoighgear an nochd mu'm bi e sè uairean."

An déigh so rinn e urnaigh air son a naimhdean d'an d'fhìng e maithearas, thuirt e, le 'nile chridhe. An uair a bha na h-ùile ni deas, dh'iarra an crochadair maithearas air, ag ráadh nach robb esan cioutach d'a bhàs. Phòg Mr. Wishart a ghràidh, ag rádh, "Feuch, sin comharrachdhuibh air gu bheil mise a' toirt maithearas duit. A charaid, dean do ghruthach." An sin thàinig a' chrioch. Bha e air a cheangal ris a' chrioch, agus bha 'n teine air 'fhaidh. Bha ceannard a' chaisteil 'n a sheasamh lùimh ris ré na h-ùine. Ris-san thubhairt e, "Gu-n toir Dia maithearas do'n duine ud a tha 'n a shuidhe cho uaibhreach air a' bhalla; ach tha fios agam nach fhada gus am bi'e 'n a huidhe an sud ann an tilleadhach tarcuis na thànis de ghliòr aige." B'annamhail a thachair. Tri miosan an déigh so rug dioghlas air a' Chardinal. Bha e air a mharbhadh anns a' chaisteal, agus a chorp air a chrochadh a mach air an dearbh uinneig oin d' amhaire e air losgadh Wishart.

IX.

Dh'fhuiling Wishart air a' chéud là de'n Mhàrt, 's a' bhlàidhna 1546. Mur urrainn duinn a rádh gu'n robb na naimhdean a mharbh e aig a bhas na's liomhnoire na iadsan a mbarbh e 'n a bheatha, feudaidh sinn co dtiubh a rádh nach robb aon ni eile a chabbaghach air aghaidh an t-Ath-leasachadh cho mòr. Bha an duthaich air a h-ullachadh le a shearmonachadh, agus bha a theagast air a dhaingneachadh le a bhàs. "An so tha an rádh ud flor, gu bheil aon neach a' cur, agus neach eile a'

bhain.¹¹ Bha mòran de na bhain Knox 'n a thoradh air eur dhùrachdach, urnuigheil Wishart. Agus tha

esan a chuir agus esan a bhain a' deanamh gàirdeachais a nis le chéile.

— — — — —

CRAOBHSGAOILEADH AN T-SOISGEIL AGUS LEUDACHADH NA [H-EAGLAIS AIG AN TIGH.]

HOME MISSION AND CHURCH EXTENSION.

THA mòran, ro mhòran, r'a dheanamh ann an cràbhl-sgaoileadh an t-soisgeil 'n ar meadhon fèin mar thùr. Cha-n 'eil sinn a' tighinn an tràthse air na bheil de mhuinntir neo-iompaichte ann ar eoinmhthionalan; 's e tha againn 's an t-sealladh na tha dh' easbhuidh chothroman agus inheadhonan suidhichte, agus an àireamh a' lion-mhoire gu mòr na sin, a tha beò ann an dearmad air meadhonanau nan gràs, agus ann am mi-bheus foll-airseach. Tha gairm labhair ris an eaglais, agus ris

gach eaglais, dol a mach gus na rathaidean mora agus na gàrachan, agus stràidean agus caol-stràidean nam bailtean, a cho-éigpeachadh nan diobharach bochda so gu teachd a steach.

Chuir Dr. Adam, Ceann-snidhe a Chomninn a tha air ecannt a h-oibre so, Iomradh farsuinn, mionaidéach, air beulabh an Ard-Sheanaidh, mun' t-saothair a tha air a deanamh. Bheir sinn oidbhir air beagan de so a thoirt anns an ath àireamh.

— — — — —

IOMRADH

MU SHAOTHAIR NA H-EAGLAIS, ANNS NA COLONIES.

COLONIAL MISSIONS.

AFRICA MU DHEAS.—Tha a nis da cho-thionadh, an ceangal ris an Eaglais againn ann an Lunnainn-an-an-eas—Baile-mòr na ecarnameadh so—aois air gach taobh de 'n anbhailean a tha dol troimh 'n Bhaile. Tha so a nochtadh, eia mar a tha 'n luchd-àiteachaidh a dol an liomhorrachd; agus mar a mhèudach an eo-thional, gu'm an b' eigin Eaglais iur a thogail agus eo-thional eile a chnr air chois. Tha sùil, nach e mhàin gu'm bi an eo-thional so comasach air e fèin a chunnaid suas; ach mar an eudna comhmadh a dhéonachadh gu eo-thionalan eile 'chur air chois anns a Cholony so.

Tha an Committee mar an eudna air faotainn emiridh lho chlér Natal as leth euid de luchd-àiteachaidh Umgenu,—àite a tha mu thimehioll enig mile deug, a mach lho Bhaile-mòr Natal. Tha iad a' gealtuinn faighe air tri chend punnd Sasannach a' bhiadhna a chur ri cheile, airson a mhinisteir—ma gheibh iad e. Tha an Committee aig a bhaile, mar an eudna a' gealtuinn, gu-n dean iadsan comhmadh, gu's a mhaois chuideachadh so a mhèudachadh rè nan tri bliadhna

ud. Tha dochas nime sin, ann an nine ghèarr, gu'm bi ministear air faotainn, a bhithreas deònach a dhòl a nach a dh'fionnsnidh na cearnaich iomallaich so.

EILEANAN FALKLAND.—Bha Mr. Yeoman 'n a mhiniestar rè cheile bliadhna anns a chearnaidh so. An deigh dha pilltimm dhaeaidh, bha e ead tammill gu math duilich do'n Chommittee ministear eile faotainn—a ghàbhailadh 'bite. Ach a nise, tha Mr. Philip—a tha o chionn ghruthuinn ann an Duncidin Albannach, air aontachadh ri dol a mach. Tha dùil tre bheannachadh an Tighearna gu'm faighearr, gu'm bi Mr. Yeoman na theachdlaire dileas; agus endubhor am measg an t-slaigh, a dh'fionnsuidh am bheil e dol.

Tha Dr. Stuart ministear Dhunecidinn Baile-mòr Otago, a' sgriobhadh gu'n d' rainig Dr. MacGhriogair—a bha roimh so, a' tengasg ann an Oil-thighe na h-Eaglais Sacire an Duncidin Albannach—agus gu'm bheil e air gairm faotainn—agus air a shuidheachadh thar a' cho-thional, a tha ann an Sgire Oamaru-ma-dheas. Bha Dr.

Stuart a lathair maille riu—agus mar an ceudna trinir mhinistearan òga a bha air an teagast le Dr. MacGhriogair 'n uair a bha e anns an Oil-thighe aig a' bhaile.

Tha Dr. Stuart aig innseadh ni eile—gu'n bheil a nise, niread a mhinistearan, aea agus a tha a dh'englasian ann—ni nach do thaichair 'o chionn bliadhnaichean air ais; oir tha cuimhne aig an luchd-leughaidh, mar a bha iad a sior thaghaidh, gu'n biadh tuilleadh mhinistearan air an cur a mach. Tha e mar an ceudna a sgriobhadh dhachaidh, gu'n robh an Synod aec eriuin 'o chionn ghoirrid; agus am measg nithe eile, gu'n robh e air ainmeachadh, gu'n bheil maoin cuideachaidh na h-Engrais', a toirt da chéind agus tri puinidh deug Sasannach 's a bhliadhna, do gach ministear.

Tha e mar an ceudna a sgriobhadh gu'n bheil comas scarmonachaidh gu bhi air a thoirt do dhithis dhaoin' òga, a dh'ileanachaidh anns a Chollege aec fèin; agus gu'n e feir dhaoine a dhéanamh do Dhr. Macantóisich a bha roimhe so na mhiniestar ainmneil, ann am Baile-Dhurthach, an Siòrrachd-Rois. Tha sin ro thoilichte chluinnint gu'n bheil mae 'athar, agus odha 'Sheanar anns an dreachd—agus ma bhi theas e coltach ri shiunearachd, bithidh bunannachd aig an Eaglais dhe, agus glòr aig an Tighearna.

TIR MHÒR NA ROIÑN-EORPA.

Tha Dr. Somerville a saothrachadh 'o chionn shéimiosan anns a Ghearmait; agus air dol troimh dhà bhaile dhueig de na báilean a' mo—'a searmonachadh an t-soisgeil. Shoibhlich an Tighearna leis gu mòr. Thàinig shuagh lionmhòr annus gach baile g' a eisdeachd; agus ga theinntes againn, gu'n robh anamair air an iompachadh a dh' ionnsuidh. Chriosd. Gu'n bheil dusgadh'n am measg chà'n eil teaganach againn—oir chà'n e mhiain, mar a thubhairt sinn, gu'n bheil muinntir nam báilean fèin a cruinneachadh; aeh tha mòran shuaigh a tighinn a ceannaidhean eile dh'ionnsuidh nan coinnidhean. Mar dhearbachd eile air so, tha na coinnidhean air an cuimhne suas ann iomadh àite 'n dòigh do Dhr. Somerville falbh. A chionn nach aithne dha a' Chainnt Ghearmaliteach, tha e 'n eisioimail eadar-theangair; agus anns gach cearnaichd 's an robh e, tha e na aobhar iongantais mar a thog Dia suas daoine aig am bheil an dà chainnt—gu bhi 'nam meadhon air an firinn—mar a labhair esan i—a linbhair do'n t-shuagh 'nam cainnt fèin. Biodh 'ar luchd-leughaidh ag tòruigh gu'n uisgich Dia gu saoibhir an siol a bha air a chur leis, anns na cearnaidean dorch' ud, gu math do dhaoine agus glòr do'n Tighearna.

PARIS.—Tha deagh obair adol air a h-aghaidh a nn an baile-mòr na Frainge; agus mar an cuilua anns na dìuchanna Frangach. Aig iùr-thoiseachadh nan coinnidhean, eha robh a tighinn a dh'ëisdeachd, aeh drean a bha dol's a' tighinn. Ach a nis, anns gach ionad anns an robh coinnidhean air an cuimhne, agus air an leat-tuinn, tha againn earranu de'n t-slagh a tha air dil-leanntas riunn; agus gu riaghailteach a' feithneadh air na meadhonan, o Shàbaid gu Sibaid. Tha agam annan, aig co-dhunadh na scirbhis cho luigh air eithir fheadh pearsa a' fantuinn air deireadh fo chuiran anama, agus gu bhi air an teagast a thaobh slighe na slàinte, trid an Tighearna' Iosa Criod. Tha mar an ceudna deagh chunntas againn 'o bhailtean eile, anns an Fhraing; agus mar an ceudna 'o bhaile a bha thuige so, gu sonruichte fo bluaidh na Pàpanachd—agus far am bheil a nis, coinnidhean air an cuimhne, agus mòran shuaigh a' cruinneachadh, a dh'ëisdeachd an t-soisgeil.

Tha na ministearan a chuireadh a mach ré a gheanndaidh agus an carraich, a shearmonachadh ann am bailtean eile air Tir Mhòr, a toirt dachaidh deagh chunntas.

CIOD A THA GRAS DHE COMASACH AIR A DHEANAMH.

Bha Mr. Guthrie aon de na ministearan a dh'fhuiling airson na Firinn aig an Ath-leasachaidh, ro aimneil a blàrigh cho lingha 'ns a bha e 'n a mheadhon air iom-pachadh. Air oideil 'sraibh bha e 'piltinn dhachaidh gle ammoch a dh'ionnsuidh a thighe. Thachair gu'n deach e air seacharan anns a' mhonadh—agus sunaumich e gu'r e b' fhearr dha leigeadh leis an each aig a dhòl mar a thoilicheadh e; agus e fèin carbsdadh ri stiuradh Freasdale. Ma dheireadh, rainig e fèin agus an t-each tigh tuathanach. Chaidh e steach, agus dh'iar e ead sudhe aig taobh an téine gu maduinn. Fhnair e ead so a dheanamh. Bha bean an tuathanach re thinn—dù air a bhàs; agus eo a thàinig a stigh ach sagart Pàpanach, a thoirt na h-ola bhàis dhi (*extreme unction*). Cha dubhairt Mr. Guthrie smid gus an d'fhalbh e. An sin, ars' esan ris a' bhean a bha tinn, "Am bheil sin a rinn an sagart, a toirt sith dhuit ann an suil ris a bhàis?" Cha'n eil, ars' ise. An sin labhair e rithe mu shìth trid fuil an Tighearna Iosa. Bha an teagast air a beannachadh dhi; agus bhàisach i a' deannamh gairdeachais anns an Tighearna. Chaidh e dhachaidh, agus 'n uair a rainig e, dh'innis e do'n bhean aige an t-iongantas a chunnaic e. Thàinig mi, 'ars esan, gu tigh far an d'fhuair mi bean annu an staid nàduri—an deigh sin ann an staid gràis, agus mu'n d'fhalbh mi chaidh i steach a dh'ionnsuidh glòire.

MR. ROWLAND HILL.—Bha Mr. Hill 'n a mhiniestair ainnmeil 'n a latha. Thachair gu 'n d'fhàinig aon da ionnsaile aig am airaidh, airson conharra gu bòrd an Tighearna. Innis dhomh, arsa Mr. Hill, do bheachd mu olcas pheacaidh, agus mu eifeachd fuil Chriosd gu a ghilanadh uainn. Thoisich an duine air a bheachdan a chur an eòil—agus dh'innis e bràndas a chunnáic e; agus mar a bhean am bruadar ri 'Inntinn; agus mar a bhean e mar so air a thoirt fo churam anama. 'N uair a sgair e, fhreagair Mr. Hill, agus thubhait e. Cha'n eil mi idir, ars' esan, a deanamh dimeas air *bruadar* duine math, ach innseil mi mu bheachd na's fearr mu d'fhim-

chioll, an deigh dhuinn fhacain cionnus a ghuaiseas tu an deigh so *na do dhùisg*.

IAIN NEWTON.—Arsa Mr. Newton, "fhuair mi tuilleadh croin aig mo dhorus fèin, no thachair dhomh anns gach cearnaidh cile de'n t-saoghal anns an robh mi riamh. Thuit mi de uair aig mo dhorus fèin, agus dhuochain mi mo ghluu gu dona. Cha do thachair uiread so do chron dhomh rè na h-uine gu léir a bha mi ann an duthanna Céin." Tha so a teagast dhuinn a bhli a ghnà—agus aig gach am—agus a' bhuile agus bho na bhaile ga nar eir fèin air curam an Tighearna.

—0—

TEACHDAIREACHD CHEIN NA H-EAGLAIS.

FOREIGN MISSIONS.

AN TEACHDAIREACHD.—"Searmhainnibh an soisgeul do gach duil." B' i sin àithne ar Tighearna d'a dheisciobhlùibh. Bha an gràs cho saoibhír, an grèidh cho mòr, an raon cho farsuig 's gnùn robh e cruaidh eadhon d'a dheisciobhlùibh an fhùrin a chreidhsin agus umhlachd a thabhairt a' fhocail. B' theudar do Pheadar sealadh agus teagast hraibh fhaoatain, mu'n d'ontaich e an soisgeul a shearmonachadh do Chornelius. Bha'n t-as-creideamh buaileach mar an eudna an deigh òm an Ath-Jesachaidh. Mu thoisbeach nan eudel bliadhna thànis a dol seachad, dhuisg an Eaglais o shuaùn. Bha euid air am brosnachadh, gu bhi eur na ceisde, "A Thighearn ciol is ill lead mise dheanamh?" Anns a bhliadh 1808, ghabh cuignear foghlumach, ann an aon de cholaistean America, bòid, gu'n searmonachadh iad an soisgeul do na Cinnich, nam foigladh an Tighearn dorus gu dol a steach chun na h-iùire. B'e so toiseachadh saothair nan Eaglaisean ann an America, an measg fhineachan dorela na taluainn. Thachair an ni eudna am measg nam foghlumach ann an Cill-Ribinn agus chailidh siadar theachdairean a mach, ian dùrachd, ian dochais, agus ian creidimh—Nesbit, Duff, Macaoidh, Ewart, Adam, agus Urquhart. A rithis anns a bhliadh 1852, thuit an t-nugadh os ird, air foghlumais Dhun-eidinn, agus an long sin, chaidh cuignear a chur a mach le teachdaireachd an iobhaileach. A rithis, tha am urachaideadh air tighfum a dh'ionnsaile ar n-Oil-thighean, agus tha deichnear dhaoin 's òga, 'g an tairgeadh fèin, air sou scirbhis an t-soisgeil ann an tirean cén. Tha feum air luchd-saothraichadh, agus tha feum air airgiod, chun

an cosdas a ghiulain. Tha cuig mile puund Sasannach a dhith air an Eaglais, air son an Teachdaireachd Chéin air a' bhlàdhna so. Co a chuidicheas gu'so a dheanamh suas?

SOIBHEACHADH.—Tha naigheachd air tighinn o earran an fa leth de na h-Innsean, gu'n bheil am focal air a shearmonachadh a' giulain toraidh. Chaidh dithis a bhaisteàdh leis na teachdairean ann an Tsinsura, agus an Bombai. Chailh teaghlachair a ghabhail a steach, air an doigh cheudna, ann an Nagpòr, Madras, Poona, Santal, agus mar an eudna aon an Africa, agus anu an Siar-Eileanan a chunnaid mu dhcas. Aig Nagpòr, shearmonnach Mr. Cooper, agus bhaist e fear, agus a bhean, agus a mbac, ochd bliadhna' deug a dh'aois, aig an aon am. Bha'n tigh làn gus an dorus le sluagh, Innseanach agus Eorpaich.

Tha'n t-Ollamh Midsell a nis air dol do Mhadras, a saothrachadh anns an t-soisgeil. Tha'n Tighearu a' nochdadh dha comhara air mhaith anns gach aite. Tha moran shuaigh a tighfum gu chéile a dh'ëisdeachd, tha iad a fanntuinn le mòr dhurachd, agus ann an ionadh aite tha euid a tilgeadh stigh an crannchur le pobail an Tighearna. Tha daigneach an deigh daigneach air an toirt fo cheannsal. Cha'n eil aich mu cheithir fishead bliadhna's a deich o'n chaidh a chéud teachdaire a mach do na h-Innsean agus tha cuig mile Teachdaire a' saothrachadh, agus 30,000 a chuidachadh anns an obair. "Rinn an Tighearn nithe mòra air ar son, bha sinn aoiibhneach." Tha am fear euir a' piltinn, a' giulan sguaban trom a leis.

AFRICA.

LIBHINGTONIA. — Tha an t-Ollamh Hammington a sgríobhadh naighcheadh 'imrich agus toiseach a shaothair aig Bandawe. Ghabh iad ochd fishead lá ait an turnus chuaин, agus an rathad o Chuireann gu Libhingtonia. Air an t-slige bha dragh 'us trioblaid aca. Bha Tsipatula aon do na Cinn-fheadhna, fo bhuidh dibhe laidir, agus bha e cruaidh dhoibh faotainn as a lamhan. Fhuair iad dengh dhi-bheatha o'n Ollamh Laws agus na cairdean blu feitheamh orra. Bha a' cheud Sibaid 'n a láthá sonruichte dhoibhsan. Chruinich an sgoil-Shábaid aig seachd nairean 's a' mhadaimh. Aig leth uair an deigh uaoi, chruinnich an Co-thionail, thainig mu while pearsa gu cheile air an raon, dlíth do'n tigh sgoile. Bla ochd coimnean air an eamail ann an aitean mu'n euairt, an deigh mheadhon-lá. 'S an fleasgar chruinnich an co-thionail a rithid agus shearmonaich Dr. Laws ann an beurla, a gabhail mar stéidh-

theagnaisg, "Gloir do Dhia 's na h-árdaibh, sith'air thalamh, deagh-ghean do dhacainibh." Goirid an deigh dhoibh ruigisinn, ghlae iad am fiabhrus a tha cho buailteach do choigrich, aich le beannachd an Tighearna chuiril iad ann an feabhas gu h-aithghéarr. Aich cha'n ann o thinnseas a mháin a tha dragh aca. Tha iad a' gluasad gach lá ann am builsgean nan trioblaid. Chaidh tri pearsa fishead gu ceann shuas na linne, a dheanamh rathad móir agus gu cuideachadh leis na cairdean a bha a' saothrachadh an sin. Thainig sluagh na tire orra gu h-obann, agus mhárthb iad naoi pearsa deug dhiubh. Thas a' meas gu bheil luchd-ceannach agus malairt nan traileann 'g am brosnachadh an aghaidh ar saothair. Guidheannaidh air an Tighearn dion a chur orra a la agus a dliodhche. Tha teachdairean air an eur air leth air son Africa agus air son na h-Innsean, agus tha iad ag iarradh gu'm buanaichidh ar luchd-leubhaidh ann an t-urnaigh air son dion, gleidheadh, agus beannachadh an Tighearna orra fein agus air an Teachdaireachd.

NA H-IUDHAICH.

BNÍ a bhlíadh'n a chaidh 'n a bliadhna dhubhaich ann an eachdaraibh Israeil. Cha'n eil na h-uircad r' a chluinnntinn a nis as a bha roimhe so mu'n gheur-leanmhuinn air na h-Iudhaich 's a' Ghearmait; ach thu e déstinneach r' a leughadh na bhfeil iad a' fulang o'n t-sluaigh ann an eacmháth earrannan do Rúisia. Tha fuil air a dörtáth, agus móran maoín air a mhilleadh; agus tha móran air an co-éigheachadh gu teicheadh air son fasgaidh do rioghachdan eile. Cha'n urrainn gun aimheal a bli oirn gu'm biadh guimhbaran cho an-dilgheach air an deanamh le muimhirt a tha 'g ráidh Chriosduidheachan riutha féin; agus tha e nádúrra gu'm biadh iad 'n an eion-fath air náimhdeas nan Iudhaich a dhúsgadh na's mo an aghaidh an t-soisgeil. Is e aon de na h-abharan air són am bheil iad a' buanachadh 'n an díultadh air an t-soisgeul, gu bheil an crann-chur ann an tomathas móir air a thilgeadh ann an aitean anns nach 'eil iad a' falcinn ach smatladh truaillidh de Chriosduidheachd, agus nach 'eil aithne aig móran diubh ach air Chriosduidheachd nach 'eil sinne a' meas airidh air an ainn.

AR FEUM AIR TEACHDAIREAN.

Tha an Comunn air son nan Iudhaich ag amharc a

mach, agus a' toirt na h-uile oidhrip air aon no dhá d, theachdairean í Albainn fhaontaing chum an eur a maché ach cha do shoirbhíche leo fhastast. Tha Amsterdam fhastast gun teachdaire, agus tha feum air aon eile ann an Constantinopole. Tha iad a' toirt na chaise asúr fa chomhluath floghlumaichean agus shearmonaichean na h-eaglais, le stíl ri gu-n dean an Tighearna eridh-eachan euid a ghlúasad gu iad fóin a choisrigéalh air sou na h-eairinn so de'n obair.

BRESLAU.

Is e Mr. Edward, an teachdair a th' auns a' bhaile so, teachdair a's sine a tha a' saothreachadh 's an t-sceirbhis. Tha e air bhi còrr 'us da fhichead bliadhna "air a chur air leth air son soisgeil Dé" as leth Israeil; agus le laimh mhaith a Dhé air, tha e a' buanachadh 's an ochair le eud agus dochas gun lasachadh. Tha coimhthionail Gearmailteach aige, a thionail e féin, agus níg am bheil an aon spéis do Israeil a tha aige féin. Tha e a' toirt cunnaitas mu aon óganach a bha air a thoir

McInnes.....	£ 1 10	Allie—East.....	£ 1 10	COLLEGE.	Glasgow—	Surdie, Mr. M. Murray	£ 1 0 0
Back.....	3 12 0	Duncle—Chalmers.....	0 0 4	Edinburgh—Daly.....	£ 1 0 0	Cochrane..... 0 0 0
Do., for Catechist.....	4 0 6	McInnes.....	1 0 0	John Hutchin-	Bothwell, John Steel,		
Constit., for do.....	10 0 0	3 0 0	son..... 0 0 0		
E. M. E.	5 0 0	E. M. E.	3 0 0 0 0 0		
COLONIES.		Palmer's Ladies' Society	 0 0 0		
Palmer's.....	7 0 0	for School of Perths.....	13 0 0 0 0 0		
Academy.....	0 0 0 0 0 0		
Dundee—Chalmers.....	0 0 0	Collected by Mrs.	 0 0 0		
McInnes.....	0 17 6 0 0 0		
E. M. E.	5 0 0 0 0 0		
CONTINENT.		For Rev. P. McGregor	 0 0 0		
Glasgow—Union.....	8 7 11	Hally, N. S.	 0 0 0		
Dundee.....	0 7 3	A. Friend, Fiction	 0 0 0		
Chaplinshad.....	0 15 0 0 0 0		
Monkton.....	1 10 0	Mr. J. Wallace, do.	 0 0 0		
Pack.....	 0 0 0		
Collections at—		Mr. H. M. Leal, Fife	 0 0 0		
Cambuslang.....	75 17 1	Lauding, 23 do.	 0 0 0		
Montreux.....	3 18 0	Legacy to Mr. Croft	 0 0 0		
Nice.....	80 0 7 0 0 0		
D. Douglas Macgregor	2 15 0	Proceeds of Concert	 0 0 0		
Est.,		given to Mr. Croft	 0 0 0		
Mac Gregor		and Interest.....	23 10 2 0 0 0		
for Cambuslang		Mansion of John	10 3 0 0 0 0		
Highland School, Hyères	4 0 0 0 0 0		
E. M. E.	5 0 0 0 0 0		
MOSTRELL STEND FUND.		FOREIGN.	 0 0 0		
J. W. A., London, for		J. W. A., London, 5 0 0	 0 0 0		
London Ethical Welfare	 0 0 0		
Memorial Fund, Mrs.	 0 0 0		
W. G., Grove Street,	 0 0 0		
Glasgow, to stand	 0 0 0		
in waiting out the	 0 0 0		
JEWS.		FOREIGN MISSIONS FUND.	 0 0 0		
Archbold.....	0 5 0	J. W. A., London, 1 0 0	 0 0 0		
Larkhall.....	1 5 0 0 0 0		
Campbell.....	1 5 0 0 0 0		

CONGREGATIONAL CONTRIBUTIONS.

		Sustentation Fund.				Sustentation Fund.				Foreign Missions Fund.						Sustentation Fund.				Foreign Missions Fund.			
		£	t	d	£	t	d	£	t	d	£	t	d	£	t	d	£	t	d	£	t	d	
EDINBURGH.																							
Cordwainers.....	£ 2 0 0	Sums received from																					
Cramond.....	11 1 4	for Month from																					
Edinburgh.....	11 1 4	1st April to 1st May																					
Bathgate.....	10 10 0	1882																					
Bauchleuch.....	20 10 0	8 1370	7	7	..																		
Cowgate.....	0 18 0	249 19	11	243 7	10	..																	
Coylton Head.....	1 12 0	342 15	4	349 5	1	..																	
Dalry.....	15 1 0	124 15	5	121 9	4	..																	
Foula Head.....	2 1 0	147 11	8	146 17	2	..																	
Grange.....	1 7 0	765 7	6	716 18	2	..																	
Gryfries.....	32 7 1	109 2	219 19	4	13 19	2	..																
Gullane.....	1 7 0	13 16	2	12 16	1	..																	
High.....	1 7 0	10 2	219 19	4	13 19	2	..																
Holmwood.....	24 9 0	137 14	4	144 12	2	..																	
Edinburgh.....	7 0 0	13 12	2	12 15	1	..																	
Lady Gray.....	1 7 0	13 12	2	12 15	1	..																	
Maryton.....	4 4 7 0	206 1	1	205 0	0	..																	
Marischal.....	5 17 12 0	223 3	2	223 3	4	..																	
M. C. U.	0 5 17 12 0	223 3	2	223 3	4	..																	
M. C. U.	11 19 0	131 1	1	126 15	10	..																	
Newington.....	11 1 0	7 256 18	8	325 9	9	..																	
Newington.....	11 1 0	7 256 18	8	325 9	9	..																	
Pilrig.....	30 3 0	5 273 11	3	5 274 13 10	2	..																	
Pleasance.....	11 1 0	164 2	4	160 19	3	..																	
Leith.....	11 1 0	164 2	4	160 19	3	..																	
Eskburgh.....	19 11 0	9 173 16	2	9 173 16	3	..																	
St. Andrews'.....	0 5 6 14 0	9 1429 8	6	8 1429 8	6	..																	
St. M. M.	0 5 6 14 0	9 1429 8	6	8 1429 8	6	..																	
St. Cuthbert's.....	24 1 0	125 19	0	120 6	0	..																	
St. George's.....	20 1 0	19 16	2	225 9	8	..																	
St. James's.....	15 1 0	182 0	2	189 0	6	..																	
St. John's.....	13 17 0	124 14	6	93 7	2	..																	
St. Luke's.....	13 17 0	124 14	6	93 7	2	..																	
St. Mary's.....	25 1 0	121 3	2	120 9	6	..																	
St. Paul's.....	19 5 0	8 234 10	7	227 17	9	..																	
Stockbridge.....	23 12 0	377 3	8	410 8	9	..																	
Tolbooth.....	31 1 0	635 15	3	631 5	2	25 10	0																
Vewforth.....	65 12 0	163 13	0	164 19 11	0	..																	
Westport.....	17 5 0	273 0	9	212 16 10	4	10 3																	
High Green.....	16 3 0	273 11	0	212 16 10	4	10 3																	
Leith.....	123 8 2	559 0	9	558 14 8	..																		
South.....	14 0 11	123 11	12	123 11	12	..																	
St. John's.....	5 0 0	61 1	3	69 11 11	..																		
Trinity Church.....	11 1 0	248 1	1	276 14	3	..																	
Liberton.....	23 11 1	248 1	1	276 14	3	..																	
Morningside.....	24 3 9	419 5	2	399 10 6	..																		
West.....	33 2 9	241 20	1	238 1 4	..																		
Portobello.....	5 2 0	167 9	2	172 9 9	..																		
Ratho.....	5 8 0	216 17	0	217 29 7	..																		
LINLITHGOW.		226 20 13	1	227 23 15 11	..																		
Cockburn.....	120 0 0	10 0	10 0	9	..																		
Bathgate.....	8 15 0	152 6	4	152 14 9	..																		
Bo'ness.....	15 15 0	144 7 0	1	150 10 5	..																		
Craignethan.....	22 1 0	144 7 0	1	150 10 5	..																		
Falkirk.....	38 0 6	243 2	0	242 20 6	..																		
Do., Bairnsford.....	19 4 8	125 17	4	114 10 8	..																		
Do., Bonnyrigg.....	20 1 0	125 17	4	114 10 8	..																		
Marthill.....	20 1 0	125 17	4	114 10 8	..																		
Kirkliston.....	5 8 0	216 17	0	217 29 7	..																		
Lauriston.....	9 19 0	124 19	3	130 12	6	..																	
ALLIED CHURCHES.		147 3 9	0	150 6 14 9	..																		
DUNBIE and CHIRNside.		147 3 9	0	150 6 14 9	..																		
Allanton.....	5 0 0	114 13	6	115 5 6	..																		
Chirnside.....	5 0 0	114 13	6	115 5 6	..																		
Eyemouth.....	15 0 6	127 16 7	1	149 1 9	..																		
Greschen.....	148 7 0	163 5 6	1	162 5 6	..																		
Langton.....	21 2 0	149 1 9	1	148 7 0	..																		
Longmuir.....	21 2 0	149 1 9	1	148 7 0	..																		
Yester.....	17 1 0	83 0 0	..	114 11 0																			

THE EPIC CHURCH MONTHLY

THE FREE CHURCH MONTHLY.

THE FREE CHURCH MONTHLY.

Sustentation Fund				Foreign Missions Fund.				Sustentation Fund				Foreign Missions Fund.				Sustentation Fund					
Month	Year	1851-52	1850-51	Month	Year	1851-52	1850-51	Month	Year	1851-52	1850-51	Month	Year	1851-52	1850-51	Month	Year	1851-52	1850-51		
Dove...	7 6	1	1	£ 4 d	£ 1 d	£ 1 d	£ 1 d	£ 4 d	£ 1 d	£ 1 d	£ 1 d	Duthall...	£ 4 0	0	18 19	£ 1 0	£ 1 0	18 19	£ 1 0	£ 1 0	
Kingswells...	9 1	4	1	92 4	1	1	1	90 6	4	117 6	1	Kinghase, A. C...	9 12	1	63 19 10	1	1	63 19 10	1	1	
Maryculter...	1 1	31	8	6	22	10	11	1	10 6	0	114 15	0	Kirkmichael...	11 12	1	114 15 0	1	1	114 15 0	1	1
Newark...	1 1	1	1	12 10	1	12 10	1	12 10	1	12 10	1	Loggan...	12 14	1	12 10 11	1	12 7	2	8		
Peterculter...	2 14	9	12	121 11	1	127 2	8	12 10	1	12 10	1	Luib...	13 14	1	12 10 11	1	12 7	2	8		
Skene...	2 14	9	12	121 11	1	127 2	8	12 10	1	12 10	1	Mac...	13 14	1	12 10 11	1	12 7	2	8		
Strath...	2 14	9	12	121 11	1	127 2	8	12 10	1	12 10	1	Mac...	13 14	1	12 10 11	1	12 7	2	8		
Donatricie Brae...	19 0	0	43 9	0	43 9	0	19 0	0	19 0	0	Mac...	19 0	0	43 9	0	43 9	0	19 0			
KINCARDINE O'NEILL...	7510 19	1	7265 1	1	7510 19	1	7510 19	1	7510 19	1	7510 19	1	7510 19	1	7510 19	1	7510 19	1	7510 19		
Alford...	8 1	1	73 9	2	73 11	2	8 1	1	8 1	1	8 1	1	8 1	1	8 1	1	8 1	1	8 1		
Balhader...	43 19	4	15 19	2	19 20	2	43 19	4	43 19	4	43 19	4	43 19	4	43 19	4	43 19	4	43 19		
Banchory-Ternan...	61 10	1	176 13	1	206 7	4	61 10	1	61 10	1	61 10	1	61 10	1	61 10	1	61 10	1	61 10		
Braemar...	12 16	1	18 10	1	19 10	1	12 16	1	12 16	1	12 16	1	12 16	1	12 16	1	12 16	1	12 16		
Craigie...	14 8	2	60 10	1	63 0	0	14 8	2	14 8	2	14 8	2	14 8	2	14 8	2	14 8	2	14 8		
Croft...	14 8	2	60 10	1	63 0	0	14 8	2	14 8	2	14 8	2	14 8	2	14 8	2	14 8	2	14 8		
Erin...	10 1	3	61 0	0	64 8	9	10 1	3	10 1	3	10 1	3	10 1	3	10 1	3	10 1	3	10 1		
Kingaray-O'Neill...	29 2 0	0	65 0	0	66 16	9	29 2 0	0	29 2 0	0	29 2 0	0	29 2 0	0	29 2 0	0	29 2 0	0	29 2 0		
Lumphanan...	10 1	3	62 1	1	65 0	0	10 1	3	10 1	3	10 1	3	10 1	3	10 1	3	10 1	3	10 1		
Midmar...	12 3 8	2	72 4	1	71 1	1	12 3 8	2	12 3 8	2	12 3 8	2	12 3 8	2	12 3 8	2	12 3 8	2	12 3 8		
Strichen...	21 0	0	67 10	0	67 0	0	21 0	0	21 0	0	21 0	0	21 0	0	21 0	0	21 0	0	21 0		
Tarland...	21 0	0	67 10	0	67 0	0	21 0	0	21 0	0	21 0	0	21 0	0	21 0	0	21 0	0	21 0		
ALFORD...	135 19	2	41042 18	6	135 19	2	41042 18	6	135 19	2	41042 18	6	135 19	2	41042 18	6	135 19	2	41042 18		
Alford...	9 0	0	72 17	5	74 14	5	9 0	0	72 17	5	74 14	5	9 0	0	72 17	5	74 14	5	74 14		
Auchindoun...	21 0	0	63 6	0	63 6	0	21 0	0	63 6	0	63 6	0	21 0	0	63 6	0	63 6	0	63 6		
Keig...	10 1	3	63 6	0	63 6	0	10 1	3	10 1	3	10 1	3	10 1	3	10 1	3	10 1	3	10 1		
Knockmear...	4 1	0	37 17	4	42 9	2	4 1	0	37 17	4	42 9	2	4 1	0	37 17	4	42 9	2	42 9		
Leochel-Cushie...	5 1	0	37 11	6	45 9	5	5 1	0	37 11	6	45 9	5	5 1	0	37 11	6	45 9	5	45 9		
Mac...	11 1	3	63 6	0	63 6	0	11 1	3	10 1	3	10 1	3	10 1	3	10 1	3	10 1	3	10 1		
Rhynie...	32 16	0	6 1	6	60 1	1	32 16	0	32 16	0	32 16	0	32 16	0	32 16	0	32 16	0	32 16		
Strichen...	24 11	1	71 11	8	74 11	5	24 11	1	24 11	1	24 11	1	24 11	1	24 11	1	24 11	1	24 11		
CAIROCH...	11 9	0	63 0	0	63 0	0	11 9	0	63 0	0	63 0	0	11 9	0	63 0	0	63 0	0	63 0		
Duthall...	10 4	0	43 19	2	43 19	2	10 4	0	43 19	2	43 19	2	10 4	0	43 19	2	43 19	2	43 19		
Erin...	12 16	1	114 14	5	114 14	5	12 16	1	114 14	5	114 14	5	12 16	1	114 14	5	114 14	5	114 14		
High...	19 0	4	15 19	2	19 20	2	19 0	4	15 19	2	19 20	2	19 0	4	15 19	2	19 20	2	19 20		
Inverarie...	29 2 0	0	65 0	0	66 11	1	29 2 0	0	65 0	0	66 11	1	29 2 0	0	65 0	0	66 11	1	66 11		
Kintore...	27 2	0	112 0	0	112 0	0	27 2	0	112 0	0	112 0	0	27 2	0	112 0	0	112 0	0	112 0		
Levie and Freamore...	25 2 0	0	112 0	0	112 0	0	25 2 0	0	112 0	0	112 0	0	25 2 0	0	112 0	0	112 0	0	112 0		
Rhynie...	11 1	1	75 11	1	75 11	1	11 1	1	75 11	1	75 11	1	11 1	1	75 11	1	75 11	1	75 11		
Strichen...	109 0	0	4114 1	0	4114 1	0	109 0	0	4114 1	0	4114 1	0	109 0	0	4114 1	0	4114 1	0	4114 1		
ELGIN...	56 4	13	0	143	0	143	0	56 4	13	0	143	0	56 4	13	0	143	0	143	0		
Gill...	3 0	0	78 9	2	77 5	9	3 0	0	78 9	2	77 5	9	3 0	0	78 9	2	77 5	9	77 5		
Muthie...	24 14	6	116 12	0	115 10	0	24 14	6	116 12	0	115 10	0	24 14	6	116 12	0	115 10	0	115 10		
New Muir...	45 12	3	135 15	5	135 15	5	45 12	3	135 15	5	135 15	5	45 12	3	135 15	5	135 15	5	135 15		
Old Muir...	30 12	6	135 15	5	135 15	5	30 12	6	135 15	5	135 15	5	30 12	6	135 15	5	135 15	5	135 15		
Strichen...	5 14	1	123 10	0	123 10	0	5 14	1	123 10	0	123 10	0	5 14	1	123 10	0	123 10	0	123 10		
DEER...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Foy...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
King...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Knock...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Loggan...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Mac...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Strichen...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Strichen...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	13 0	6	135 19	5	135 19	5	135 19		
Erin...	13 0	6	135 19																		